

Dagsorden til møde i UFPP – arbejdsgruppe for kartofler

Mødet blev afholdt den 3. marts 2021, fra kl. 9 – 12.15

Deltagere fra arbejdsgruppen for kartofler: Carl Heiselberg, Christian Feder, Jeppe Jørgensen, Kim Madsen, Lars Bødker, Ole Søgaard Lund, Preben Kloster, Søren O. Jørgensen, og Søren Thorndahl Jørgensen.

Deltagere fra Landbrugsstyrelsen: Frederik Vad, Henning Nørager Larsen, Kristine Riskær, Marie-Louise Nielsen, og Thomas Hundebøl Thomsen

Mødet blev afholdt via Skype

1. Velkomst ved Kristine Riskær

Velkommen til Henning og Marie-Louise. Henning er teamleder i Augustenborg, og har erfaring inden for offentlig administration. Marie-Louise er biolog, og arbejder bl.a. med kartofler.

Nyt fra Landbrugsstyrelsen: Vi har skiftet navn i Planter, så enheden nu hedder Planter og Biosikkerhed. Teamet i Nyropsgade hedder Team Plantereregulering, mens teamet i Augustenborg stadigvæk hedder Team Plantetilsyn. Planter og Biosikkerhed varetager nu også opgaver om GMO og regulering af flyvehavre.

2. Orientering fra Landbrugsstyrelsen

a. Tre-cifret linjenummer i høstnummeret

I år er vi blevet orienteret om, at en eller flere avlere får flere end 100 linjer i avlen af læggekartofler. Derfor er det nødvendigt at opdatere IT systemet, så der kan være tre cifre i linjenummeret. Planen er at linjenummer 1 kommer til at hedde 01, mens linjenummer 10 kommer til at hedde 10, 11 osv., og linjenummer 100, 101 osv., men forinden forestår en test af om det forløber om planlagt.

Erhvervet var glade for, at ændringen ikke indebar at alle linjer indeholder tre cifre med foranstillede 0'er.

Fødevarestyrelsen efterspurgte en test til laboratoriet for at sikre, at basisoplysninger om knoldprøver sker korrekt.

Opdatering efter mødet: Landbrugsstyrelsen har meddelt relevante kolleger om test af systemet.

b. Kommissionen forbereder ændring af
bekæmpelsesdirektiverne (ring- og brunbakteriose,
kartoffelbrok, kartoffelcystenematoder)

Som led i Plantesundhedsforordningen skal de gamle bekæmpelses direktiver omskrives til forordninger. Fristen er kort, for de nye bekæmpelses forordninger skal træde i kraft den 1. januar 2022. Landbrugsstyrelsen oplyste gruppen på sidste møde om ændringen til kartoffelcystenematoder – eneste foreløbige ændring er at peber, Capsicum, foreslås fjernet fra listen over værtplanter. Kommissionen forventer at starte arbejdet med de resterende skadegørere Q1 2021, og Landbrugsstyrelsen har endnu ikke set konkret materiale.

Direktivet om kartoffelbrok fra 1969¹ er ikke særlig konkret ift. restriktioner mv. I praksis tager vi udgangspunkt i omfanget af smitten. Jo flere sporangier (sporer af kartoffelbrok) der findes i marken, jo flere års restriktioner. Minimum gælder 10 års restriktioner for læggekartofler, og maximum er 15 år. Bilag 1 er skema over EPOs anbefalede retningslinjer, og praksis for Danmark.

I forbindelse med omskrivning af direktivet fra 1969 til en forordning er det ikke utænkeligt, at forordningen bliver noget mere detaljeret ift. restriktioner og praksis. Landbrugsstyrelsen ønsker derfor at høre erhvervets mening om den nuværende praksis i Danmark.

Om kartoffelbrok ønsker erhvervet, at vi fastholder det udgangspunkt vi tidligere har brugt, nemlig at brok som udgangspunkt identificeres ved visuelle symptomer, mens marken frikendes ved jordprøver. Det er vigtigt, at brok identificeres ved visuelle symptomer.

Landbrugsstyrelsen nævnte, at når direktiverne bliver til forordninger, så er de direkte gældende, og der er ikke meget rum til tolkning af reglerne.

En afsluttende bemærkning til punktet var at beholde systemet, som det er i dag. Systemet virker.

c. Frist for anmeldelse til marksyn

Landbrugsstyrelsen oplever at der anmeldes til marksyn senere end fristen, 25. maj². Efter ansøgning har LBST mulighed for at give en kort udsættelse for anmeldelse. Til 2020 sendte 7 avlere først anmeldelse i juni måned og sidst ankomne den 4. juni. Vi er fleksible ift. at holde systemet åbent et par dage eller tre ud over fristen, men vi holder ikke systemet

¹ Rådets direktiv af 8. december 1969 om bekæmpelse af kartoffelbrok (69/464/EØF)

² jf. §22 i bekendtgørelse nr. 567 af 30/04/2020 om læggekartofler og avl af konsumkartofler

åbent i 1-1½ uge. Anmeldes de marker, som er klar, har LBST mulighed for at supplere med de resterende ved indsendelse af dokumentation per mail eller post. Hvis der slet ikke er anmeldt inden systemet lukker, kan der ikke anmeldes til marksyn, og marksyn kan ikke gennemføres.

Erhvervet udtrykte skepsis overfor faste datoer ikke spiller sammen med dårlige vejrforhold, og fremhævede at de ikke kan anmelde markerne til marksyn, hvis kartoflerne ikke er lagt.

Landbrugsstyrelsen udtrykte forståelse for at lægge-sæsonen for mange er presset, og prøver at være fleksible inden for rammerne. Når avlere anmelder for sent, har vi i Landbrugsstyrelsen mindre tid til at forberede marksyn, og derved er der større risiko for fejl. Dertil har Landbrugsstyrelsen behov for at rette op og have mere stringente processer for at undgå fejl. Hvis der er en fast frist, er der ensartede linjer for alle – også selvom en fast frist gør processen mindre fleksibel.

d. Brexit og import/eksport

I forbindelse med Brexit trådte nye handelsregler i kraft den 1. januar 2021. Storbritannien er nu et tredjeland. Se uddybende tekst i bilag 2, samt [denne nyhed](#) fra 22. januar 2021.

Læggekartofler må ikke importeres fra Wales, England eller Skotland, men gerne fra Nordirland, til EU, og der er ikke udsigt til en aftale. Pt. må læggekartofler gerne eksporteres til Storbritannien indtil d. 1/7-2021, men det er endnu uvist, om det er muligt efter d. 1/7-2021. Landbrugsstyrelsen har fået bekræftet af SASA, at samarbejdet med at få testet prækerneplanterne stadigvæk kan fortsætte.

Erhvervet stillede spørgsmål om Danmark må importere kerneplanter fra Skotland, som skal bruges til produktion i Danmark?

Ift. de Kanariske Øer har Brexit ingen betydning for den direkte eksport fra Danmark til øerne. Storbritannien og de Kanariske Øer skal lave en særskilt aftale, hvis der skal eksporteres kartofler fra Storbritannien. Landbrugsstyrelsen har bedt de spanske myndigheder om specifikke tolerancetærskler for indhold af virus i kartofler til de Kanariske Øer, og afventer svar.

- Spørgsmål fra erhvervet, som Landbrugsstyrelsen skal følge op på: Hvorfor har Landbrugsstyrelsen efterspurgt tolerancekrav for virus?

Opdatering efter mødet: Landbrugsstyrelsen har efterspurgt tolerancekrav for virus hos de Kanariske Øer, da det ikke fremgår af deres importbetingelser.

e. Forslag fra Egypten

Egypten har foreslået, at Egypten sender kontrollører til Danmark, og andre EU medlemslande, for at lave kontrol, som vi skal betale for. Danmark har spurgt andre EU medlemslande om deres holdning til forslaget, og EU Kommissionen om at lave ét samlet svar for hele EU. Se bilag 3 for Egyptens henvendelse.

En repræsentant fra erhvervet kommenterede, at han havde været til møde med EU Kommissionen, som mangler at modtage svar fra Danmark om sagen. Landbrugsstyrelsen vil gå videre med dette.

Dertil nævnte erhvervet, at det ikke giver mening, at Egypten skal komme til Danmark for at lave kontrol. Det er ikke Egyptens opgaver at komme til Danmark og lave kontrol – det er Landbrugsstyrelsens.

Som en sidebemærkning nævnte erhvervet, at UK og Egypten måske laver en særskilt aftale, som vi skal følge nøje.

Opdatering efter mødet: Landbrugsstyrelsen har sendt svar til EU Komm.

f. Status på anmeldelser til jordprøver

Tallene er fra fredag i uge 8 2021.

	Antal ha	Antal jordprøver
Anmeldt, excl. overførte	4.580	3.610
Udtaget	3.706	2.380
Analyseret	2.817	1.955

Antal overførte ha: 685

Antal ha anmeldt i alt: 5.265 ha

Kontekst: I forhold til fredag i uge 8 2020 er der anmeldt ca. 30 færre jordprøver, udtaget ca. 160 flere jordprøver, og analyseret ca. 900 flere jordprøver.

Vi er generelt bedre med ift. prøvetagning og laboratorieanalyser end sidste år. Udtagning af jordprøver blev dog forsinket med to ugers tid med frost. Laboratoriet har god kadence, og kan nå at analysere prøverne til en gang i maj måned. Erhvervet nævnte, at det kunne være godt, hvis der var svar lidt før 1. maj. Nogle avlere lægger kartofler efter påske (tidligt april i 2021), og det vil være rigtig godt, hvis avlerne kan få svar på jordprøverne inden sæsonen går i gang.

g. Status på igangværende kartoffelprojekt (Helhedsplan for læggekartoffelordningen)

Som tidligere udsendt per mail har Planter valgt at starte et kvalitetstjek af læggekartoffelordningen. Projektet er bl.a. startet på baggrund af misforståelser mellem aktører. I projektet deltager enhederne Planter og Jordbrugskontrol i Landbrugsstyrelsen, Fødevarestyrelsens laboratorium, samt Christian, Kim, og Lars fra arbejdsgruppen for kartofler. Formålet med projektet er at få en mere robust ordningen, samt at styrke samarbejdet på tværs af aktørerne.

Projektet er to-delt, hvor første del handler om at kortlægge ordningen og ordningens udfordringer hos aktørerne. Det gøres via workshops, hvor vi slavisk gennemgår de enkelte trin i de forskellige processer, der findes i ordningen – f.eks. de enkelte trin ved *Godkendelse af arealer til læggekartoffelavl*, de enkelte trin i *Virusprøver*, osv. T.o.m. uge 7 har vi afholdt fem ud af de otte planlagte workshops. Dertil har vi planlagt at afholde de sidste tre workshops i starten af uge 9.

Generelt virker workshoppene godt, og vi får drøftet forskellige vinkler af udfordringer – bl.a. fristen for anmeldelse til jordprøver og marksyn. Alle udfordringerne bliver samlet i ét dokument, hvor en eventuel løsning også beskrives.

Anden del af projektet går ud på at løse de beskrevne udfordringer. Selvom der beskrives udfordringer og løsningsforslag, følger potentielle ændringer de standard procedurer, som er for den pågældende ændring. F.eks. skal en regelændring i bekendtgørelsen stadigvæk sendes i høring m.v. Gruppen har derved ikke hjemmel eller magt til løse oplyste udfordringer uden at det sker på normal vis.

Udfordringerne vil alle samles i en handlingsplan. Landbrugsstyrelsen vil ikke slavisk gå gennem udfordringerne fra nr. 1 – slut, men vil prioritere udfordringerne, og derefter løse dem i prioriterede rækkefølge.

- Spørgsmål fra erhvervet: Laves der kontrol med analyseantal i laboratoriet? F.eks. hvis en jordprøve bliver væk, hvad er så kontrolforanstaltningerne.

Laboratoriet svarede, at Fødevarestyrelsens bil bliver brugt til transport af jordprøver – den er ikke brugt i efteråret/vinteren grundet mink-situationen. Det vil give en sikrere transport af prøver. Dertil har laboratoriet ændret en mere lavpraktisk procedure til tjek af indkomne og afsendte jordprøver.

Landbrugsstyrelsen har også en farvekodning af marker og analyser, som har ligget i hhv. 21 og 28 dage. Kontrollen og Plantetilsyn kan således reagere, hvis en mark ikke bliver prøvetaget eller analyseret.

i. Endelig opgørelse af resultat af avlskontrol med læggekartofler 2020

Resultat af marksyn 2020 efter vinterafprøvning

Præbasis:	2020	
	Ha	Linjer
Godkendt	213,1	324
Nedklassificeret		
<i>Sortben</i>	15,2	31
<i>Virus</i>	7,2	9
<i>Afvigende type</i>	0,5	5
<i>Fremmed sort</i>	1,8	9
Kasseret		
<i>Under net</i>	4,5	128
<i>Sum</i>	242,3	

Basis:	2020	
	Ha	Linjer
Godkendt	5.065	1.190
Nedklassificeret		
<i>Virus</i>	220	51
<i>Sortben</i>	15	4
<i>Gengroning</i>	20	5
<i>Fr.sort</i>	2	2
<i>Mgl.afstand</i>	2	1
Kasseret		
<i>Virus</i>	111	39
<i>Sortben</i>	5	2
<i>Gengroning</i>	4	2
<i>Mgl.afstand</i>	37	14
<i>Afmeldt</i>	95	18
<i>Fr.sort</i>	11	3
Sum	5.329	

Stor godkendelsesprocent af basisavl (95%), mens præbasis har lidt lavere godkendelsesprocent (88%). De seneste år er der set en stigning mht. sortben i de enkelte linjer, og antallet af smittede linjer er højere i 2020 end tidligere. Det er bekymrende, at sortben i præbasisavl er i vækst. Dog er der generel lavere smitte i forhold til konkurrerende lande.

Erhvervet nævnte, at EUFRESCO har et projekt kørende om typer af sortben med fokus på udbredelse af Brasiliensis. SEGES deltager som Associated partner med de prøver, som der tages ved marksyn i præbasis – vi følger kun med på sidelinjen.

j. Partikontrol af sorterede læggekartofler i storsække

Storsække med sorterede læggekartofler lukkes og mærkes ofte med plantepas med certificeringsoplysninger kort tid før afsendelse fra sorterevirksomheden. Når partikontrol kun kan udføres af plantepas mærkede sække og ved mærkning sker umiddelbart før udlevering giver det mindre mulighed for udføre stikprøvekontrollen. Vi har en forpligtelse til at lave stikprøvekontrol af certificerede læggekartofler, som under de nuværende forhold bliver vanskelig at opfylde.

I forbindelse med uanmeldt partikontrol vil vi gerne have mulighed for at lave partikontrol på disse partier inden endelig lukning og mærkning med plantepas.

Erhvervet spurgte ind til, hvordan kontrollen i praksis skal laves, og kommenterede at det giver mening at lade sækkene stå åbent længst muligt for at undgå dannelse af kondens. Når partierne ikke er lukket, har de ikke fået et partinummer, som skal bruges til anmeldelse til partikontrol.

Landbrugsstyrelsen svarede, at vi har sort og høstnummer, men vi ved endnu ikke, om det er muligt at udføre kontrollen på denne måde. Problematikken bliver ofte nævnt, når vi snakker med vores kontrollører.

Erhvervet nævnte, at et høstnummer sagtens kan være i mange partier og sække. Storsække er besværlige at lave kontrol med. Dertil spurgte erhvervet, hvor stort problemet er?

Landbrugsstyrelsen svarede, at der er lavet for få stikprøve partikontroller de forgangne år. Det er en svær opgave at lave stikprøvekontrol, når kontrollen skal være uvarslet. Erhvervet foreslog, at kontrolløren ringede om morgenen for ikke at køre forgæves.

Der var ingen konklusion på emnet.

k. Rust

I kvalitetskrav til læggekartofler indgår tolerance for rustpletter og rustringe på 5,0 % i klasse PB, S, SE, E, og A³. Er der fortsat ønske fra

³ Bilag 12, punkt 3, i. i bekendtgørelse nr. 567 af 30/04/2020 om læggekartofler og avl af konsumkartofler

erhvervet om at bevare denne nationale regel? Bekendtgørelse om læggekartofler og avl af konsumkartofler er pt. under servicetjek.

Spørgsmålet blev stillet af Landbrugsstyrelsen, da reglen om rust er en overimplementering. Erhvervet er meget opmærksomme på rust i kartoflerne, men havde delte meninger til, om reglen bør fjernes eller beholdes. Dertil aftalte erhvervet at mødes på et senere tidspunkt og drøfte emnet.

Landbrugsstyrelsen sagde afslutningsvis, at dette, selvfølgelig, ikke gælder som høring til en eventuel ændring i bekendtgørelsen. Hvis punktet skal ændres vil det følge almindelig proces med høring af udkast før udgivelse.

3. Opfølgning fra sidst

Ingen punkter blev drøftet.

4. Orientering/input fra erhvervet

- a. Konklusioner/resultat af undersøgelser af brokmarker (v. Christian Feder)

KMC har med midler fra Kartoffelafgiftsfonden lavet undersøgelser på sporangier af kartoffelbrok i marker smittet med brok i 2014 og 2016. Prøverne er taget de steder, hvor kartoffelbrok er blevet identificeret ved visuelle symptomer. Jordprøverne er taget i 2018, 2019, og 2020. Én mark i 2018 viste, at der var 128 sporangier i jordprøven, mens samme mark i 2019 viste 31 sporangier i jordprøven. Sporangierne er ikke forsvundet, men hovedparten forsvinder ret hurtigt, mens der er enkelte, der ligger i jorden i lang tid. Dog er der meget variation. En anden mark vist i 2018 308 sporangier, mens samme mark i 2020 viste 90 sporangier. Det indledende projekt er blevet forlænget til også at gælde 2021 og for 2022. Resultatet af projektet kan findes på Kartoffelafgiftsfondens hjemmeside.

Christian nævnte også, at det er en rigtig god idé med GPS koordinater ved fund af karantæneskadegørere, så man kan finde tilbage til samme sted. Det kan f.eks. nemt gøres via telefonen.

Lars kommenterede at EUFRESCO i 2020 også har et projekt om kartoffelbrok.

- b. Skifte fra basis uden opformering til basis med opformering (v. Lars Bødker m.fl.)

Punktet blev ikke drøftet til mødet.

- c. Status på teknologisk udvikling på kartoffelområdet (v. alle)

Refereret til sendte artikel, der kan bruges som inspiration. Carl er i gang med at undersøge muligheder om jordprøvetagning vha. GPS via satellitter kan anvendes til brug for bl.a. gødningsprøver. Arbejdet sker i samarbejde med BJ Agro. Carl vil orientere om dette punkt ved næste UFPP møde.

Vækststandsingsproblematik: Ansøgning til GUDP i samarbejde med AU og flere virksomheder, om muligheder til at standse vækst. Brændere, kronetrækker, og flere metoder er ved at blive undersøgt. Det er et must at finde et alternativ til Reglone. Det er vigtigt for erhvervet at vise, at de leder efter nye metoder – som nogle af de eneste i Europa.

Mht. udsendte artikel: Det er en teknik, der er udviklet for 20 år siden, men den er ikke rigtigt udbredt. Der er andre risici med andre patogener end dem, som findes i jorden. Teknikken er prøvet af i Holland – kartoflerne ligner 1.000.000 når de høstes, men når man lægger dem i jorden, er de meget ustabile. God og fascinerende idé, men pt. virker den ikke i praksis.

5. Orientering/input fra Fødevarestyrelsens laboratorium

Punktet blev ikke drøftet.

6. Eventuelt

Ordet er frit

- Der er en stigende interesse for avl af præbasis i Danmark.
- Det blev nævnt, at samarbejdet mellem Planter & Biosikkerhed og erhvervet ikke fungerer godt. Tilliden er ikke så stor, som den har været. Reglerne bliver lavet efter de 5%, som ikke kan følge reglerne. Kristine reflekterede over det faktum, at der var kommet forordninger på området, og dermed har enhedens administrationsgrundlag ændret sig. Ydermere har styrelsen oplevet at gode intentioner har ført til konflikter og u hensigtsmæssig forvaltning.

Alle parter er enige om, at samarbejdet mellem læggekartoffelbranchen, L&F, SEGES, laboratorie og universitet er vigtigt og en gensidig opgave, men også at Landbrugsstyrelsen som sådan ikke kan stå på mål for andre myndigheders håndtering af andre sager herunder f.eks. Miljøstyrelsen.

- Erhvervet vil tage et internt servicetjek af bekendtgørelse, og vender tilbage med ønsker og bemærkninger.